

dels is de sector zo omvangrijk dat de zorggebouwen mede het gezicht van de architectuurproductie zouden kunnen bepalen. Zoals dat eerder het geval was met de musea, de publieke gebouwen, de seriematige woningbouw en multifunctionele, binnenstedelijke complexen. Maar in het onderwijs, de media, het tentoonstellingcircuit, de debatten- en lezingencircuits komt de zorgarchitectuur nauwelijks aan bod. Toch zijn veel opgaven binnen de zorgsector interessant en uitdagend. De behoefte aan ruimte- en materiaalonderzoek, aan andere zorgconcepten en overeenkomstige organisatie-modellen en gebouwtypologieën is immers groot. Tot nu toe zijn bevoegde opdrachtgevers en architecten er incidenteel in geslaagd om deze omslag te maken. Wel vinden hier en daar op kleine schaal experimenten plaats, die vragen om nauwkeurige evaluatie en bekendmaking van de resultaten. Het snel opbouwen van kennis is immers een voorwaarde om alle aspecten van de kwaliteit van de zorggebouwen te verbeteren.

Een van de omvangrijke werkterreinen is het moderniseren van verouderde verpleegtehuizen. Rosenthal Interiors & Partners heeft een studie gemaakt van de (voornamelijk Angelsaksische) literatuur over de ervaringswereld van ouderen en dementerenden, een specialisatie binnen het onderzoek naar 'evidence based design'. Op basis van deze literatuur zijn ontwerpuitgangspunten geformuleerd. Deze zijn vervolgens in samenwerking met Van Dijk Architecten omgezet in concrete voorstellen voor de geleidelijke verbouwing van het omvangrijke verpleegtehuis in eigendom van Respect Zorggroep Scheveningen. De verbouwing richt zich op het verbeteren van de oriëntatiemogelijkheden en de binnen-buitenrelaties, het terugbrengen van keukens op de afdelingen, het voorkomen van doodlopende routes en het differentiëren van de gebruiksmogelijkheden van de centrale gemeenschappelijke ruimte. Een probleem is de wisselende personeelbezetting. Mooi ingerichte badkamers en verscholen zitjes

veranderen daardoor in bergruimtes en allerlei obstakels blokkeren de doorgaande looproutes. Het afstemmen van zorgconcept, de uitvoering van het concept in de organisatie en het gebruik van de ruimtes zouden nauw met elkaar moeten zijn verweven.

Bij nieuwbouw is de ruimte om nieuwe zorgmodellen te introduceren uiteraard het grootst. Zo werkt Don Murphy van VMX in Haarlem aan een gebouw dat drastisch anders van opzet is dan gebruikelijk. Het meest opvallend is namelijk de cirkelvormige plattegrond. Op uiterst simpele en doeltreffende wijze voorkomt Murphy hiermee de bekende, lange

3

4

5

3 Van Dijk Architecten en Rosenthal Interiors & Partners, verpleeghuis Respect, Den Haag. In dit verbouwingsproject ligt de nadruk op een gedifferentieerd gebruik van de algemene ruimtes.

4 De snoezelbadkamer is een sfeervol ingerichte en verlichte sanitaire ruimte.

5 De plattegrond is zodanig aangepast dat doodlopende routes zijn verdwenen.

Foto's Sander Kamp